

ViLinköping

Ett magasin för oss som jobbar i Linköpings kommun

Nr 2 2024

En magisk afton

Spana in bilderna från medarbetarfesten!

Tema:
Så stoppar vi fusk

Årets nytänkande arbetsplats, sid 13

Kommunens kamp mot välfärdsbrottlighet, sid 20

Ett år som Europas mest innovativa stad, sid 36

Linköping

Där idéer blir verklighet

Tack för partyt!

Tänk vilken ynnest att bli bjuden på både mat, dryck och show tillsammans med flera tusen kollegor. Ett fint sätt att tacka för det fantastiska jobb som vi gör tillsammans varje dag.

Den 1, 2 och 3 oktober var det åter igen dags för Linköpings kommuns medarbetarfest. Magi var årets tema och det blev allt från dansande robotar, trolleri och cirkusnummer till silent disco, fotobås och dansgolv. Stämningen var på topp!

Tänk vilken grej att bjuda in över 10 000 medarbetare till en fest i syfte att tacka var och en av oss för det jobb som vi tillsammans åstadkommer varje dag, året runt. Det är något som jag sätter värde på.

Jag hoppas att du och dina arbetskamrater hade en trevlig kväll – det hade i alla fall jag och mina kollegor. Spana in vimmelbilderna från festen på sidan 6-11.

Men det här numret blir inte bara party och glitter. Vi kommer även att ägna stor vikt vid välfärdsbrottslighet – en kriminalitet som växer och som måste stoppas. Linköpings kommun har de senaste åren infört flera åtgärder för att motverka fusk, som kostar svenska samhället många miljarder kronor varje år. Skattemedel läcker ut och göder den organiserade brottsligheten. Det i sig är inget nytt fenomen, men att motverka den här typen av brottslighet har tack och lov fått ett större fokus idag än tidigare.

Skattemedlen ska inte gå till kriminella nätverk, utan till våra skolor, äldre och allt det nödvändiga som gör vår vardag trygg.

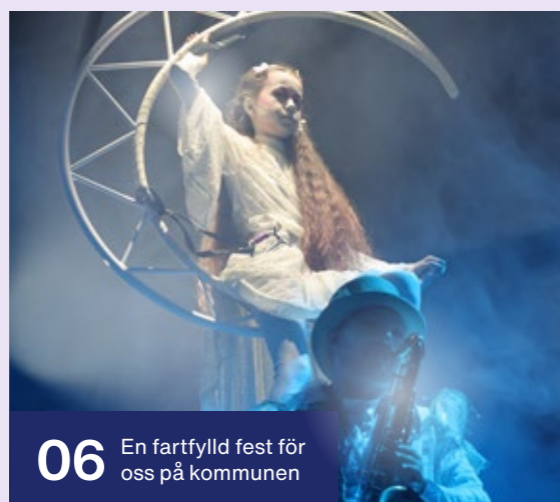
Mer om hur kommunen stoppar fusk kan du läsa på sidorna 20-32.

Emmilie Engström
Redaktör Vi Linköping

Innehåll

- 05 Kärnan
- 06 Medarbetarfesten
En magisk afton
- 12 Notiser
- 13 Årets nytänkande arbetsplats
- 14 Staden växer
Så planeras Linköpings trafik
- 18 Vart ska vi?
Socialtjänsten ställer om
- 19 Mitt jobb
Från klick till konto
– resan bakom månadslönen
- 20 Tema – Så stoppar vi fusket
Kommunens kamp mot välfärdsbrottslighet
- 33 Notiser
- 34 Snart ska kommunens fordonsflotta bli fossilfri
- 36 Ett år som Europas mest innovativa stad
- 38 Elevhälsan
Tidigare insatser mot ungas ohälsa
- 39 Backspegeln
Ett parkeringshus med en fängslande historia
- 40 Porträttet
Sjuksköterskan Malin Möldener

06 En fartfylld fest för oss på kommunen

36 Framsteg och innovation – vad har hänt under året?

18 Intervjun – Yvonne Thilander
Så blir socialtjänsten 2025

Tipsa redaktionen!

Har du synpunkter eller tips på reportage? Skicka ett mejl till nyheter@linkoping.se

20 Vart tar pengarna vägen och vad gör vi åt det?

Läs Vi Linköping digitalt

Du hittar magasinet på linkoping.se/jobb eller via QR-koden nedan. Skrolla ner till rutan Medarbetarmagasin Vi Linköping.

Om du inte vill att papperstidningen skickas hem till dig, kan du avregistrera dig. Du hittar formuläret på Linweb > Vår kommun > Kommunikation > Kommunens tidning.

39 Backspegeln – kan du gissa var det här fängelset har varit?

Vill du göra en viktig insats?

En person har en intellektuell funktionsnedsättning och hotas av vräkning. En annan lider av svår psykisk sjukdom. En tredje har blivit dement. Men ingen av dem har någon som stöttar dem i att bevaka sina rättigheter.

Det är i dessa lägen Överförmyndarenheten kommer in. Det finns ungefär 1 100 vuxna i kommunen som har en ställföreträdare (god man eller förvaltare). Min arbetsplats handlägger alla ställföreträdarskap, utbildar och har också tillsyn genom att bland annat granska årliga redogörelser och ekonomiska rapporter från förvaltare och gode män.

I min roll som utredningssekreterare jobbar jag på flera olika sätt med rekrytering av ställföreträdare. Precis som dem vill jag göra något som känns meningsfullt. Efter 30 års jobb inom internationellt utvecklingssamarbete arbetar jag sedan två år på Överförmyndarenheten, på förvaltningen Verksamhetsstöd och service. Ett jobb jag trivs med eftersom det är intressant, utmanande, omväxlande och jag får träffa många människor.

Ansökan om till exempel godmanskap görs hos tingsrätten. Vi på Överförmyndarenheten utreder sedan om grund och behov finns samt vem som i så fall kan ta uppdraget. Utredningen lämnas till tingsrätten, som tar beslut.

Grunden till att ha rätt till en god man är sjukdom, psykisk störning, försvagat hälsotillstånd eller liknande förhållande. Om grund finns, men behovet kan lösas med till exempel stöd av anhörig, är det oftast inte aktuellt med en ställföreträdare.

Det behövs alltid fler gode män, så vill du göra en viktig insats – bli god man! Läs mer på linkoping.se/godman

Maria Opoku
Utredningssekreterare
Verksamhetsstöd och service

Krönikan Kärnan skrivs av olika medarbetare med inspiration av Linköpings kommuns kärnvärden **modiga**, **mänskliga** och **mångfasetterade**.

ViLinköping

ADRESS
Kommunikations- och utvecklingsstaben
Ågatan 40
582 22 Linköping

ANSVARIG UTGIVARE
Maria Ottosson,
kommunikations- och utvecklingsdirektör
maria.ottosson@linkoping.se

REDAKTÖR
Emmilie Engström
emmilie.engstrom@linkoping.se

REDAKTION
Kommunikationsservice och
Kommunikationsenheten,
Kommunikations- och
utvecklingsstaben,
Linköpings kommun

FORM
Josefin Larsson
Kommunikationsservice

TRYCK
Ringqvist Tryckeri

PAPPER
Arctic Matt 130 g

DISTRIBUTION
Postnord

OMSLAG
Arctic Matt 200 g
Foto: Amir Tajik

NÄSTA NUMMER
Våren 2025

Medarbetar- festen 2024

Den sjunde upplagan av **En fest för oss** med temat "En magisk afton" gick av stapeln den 1, 2 och 3 oktober.

Vi bjöds bland annat på en härlig vegetarisk buffé, förtrollande underhållning och fartfyllt silent disco.

Här är några glimtar från festkvällarna!

Foto: Amir Tajik

Magi

Kvällens luftakrobatik var en riktig höjdpunkt.

Härlig attityd

Stödassistenterna Merna Hermes, Malin Thapper och boendestödjaren Eva-Lotta Karlström gled in med stil.

Stefan Odelberg var årets underhållare.

Fullt ös i DJ-båset

Rätta känslan

Planarkitekterna Joel Petersson Berge, Sara Bergström Malin Eriksson njuter av festligheterna.

HR-gänget Annika Thörnros, Christina Gunnarsson, Alice Gustafsson och Charlotta Skantze från Utbildningsförvaltningen på väg till buffén.

Förunderliga sagoväsen

Dansare och ljushower bidrog till den festliga stämningen.

Mystik

Lärarna Annika Nilegård, Martina Almqvist, Marcus Wängdahl och Åsa Dahbo skålade in kvällen.

Förskolepedagogen Inger Timmann, barnskötaren Fariba Toufani och förskollärarna Anna-Lena Eriksson, Karolina Österberg, Maria Lindbom Johansson, Susanne Rönnqvist och Maria Hane festade loss.

DJ Mankan spelade hits från 70-, 80- och 90-talet.

Modermålsläraren Vivant Ntagahoraho fick en strålande festkväll.

Intendent Mats Karlsson drömglad bland gästerna.

HR-konsulterna Josefine Dahlqvist och Kristina Hammarlund gav allt i sina lurar på partygolvet.

Jessica och Sofia som arbetar inom vården hittade popcornmaskinen.

Vårdaren Wilma Gärtner uppe på scenen med Odelberg.

Energi- och klimatrådgivaren Robert Klasson och miljösamordnarna Johanna Thidell och Nicklas Alsö minglade efter kvällens föreställning i Garden.

Partypinglorna och omslagstjejerna är HR-chef Maria Bindå och biträdande HR-chef Åsa Gärdeман Palmquist.

DJ Kapten Widar spelade hits från 00-talet och framåt!

Vänskap

Arbets terapeuterna inom äldre vården Sophie Wirf-Öfverstedt och Agnes Fahlén och Maria Kransberg hittade baren.

Musik

Direktörerna Robert Bredberg och Magnus Sjöberg hälsade gästerna välkomna.

Livsglädje

Enhetschefen Michael Löow stack ut med sin härliga outfit.

Lärarna Alexandra Nåbo Van Der Zee och Zaneta Greczynska dansade loss.

Gött utan kött på buffén.

Tack för festen!

Nu åker vi på Kompetensresan!

Våren 2025 ersätts Utvecklingsportalen av ett nytt system. Nya arbetssätt för kompetens och lärande genomförs stegvis för kommunens alla medarbetare. Projektet kring införandet kallas **Kompetensresan**.

Projektgruppen är just nu igång med att lära sig det nya systemet. Det nya arbetssättet handlar om att göra det enklare för medarbetare och chefer, och allt som rör kompetens och lärande ska samlas på samma ställe digitalt. Det är den stora skillnaden jämfört med Utvecklingsportalen.

– Som stor kommun med fokus på innovation och utveckling behövs effektiva, datadrivna arbetssätt även i kompetensförsörjningsarbetet. Då kan vi kompetensutveckla våra medarbetare och därmed stärka kommunens attraktivitet och kvaliteten i förvaltningarnas uppdrag, säger HR-direktör Helene Larsson.

Text: Lhina Hansson

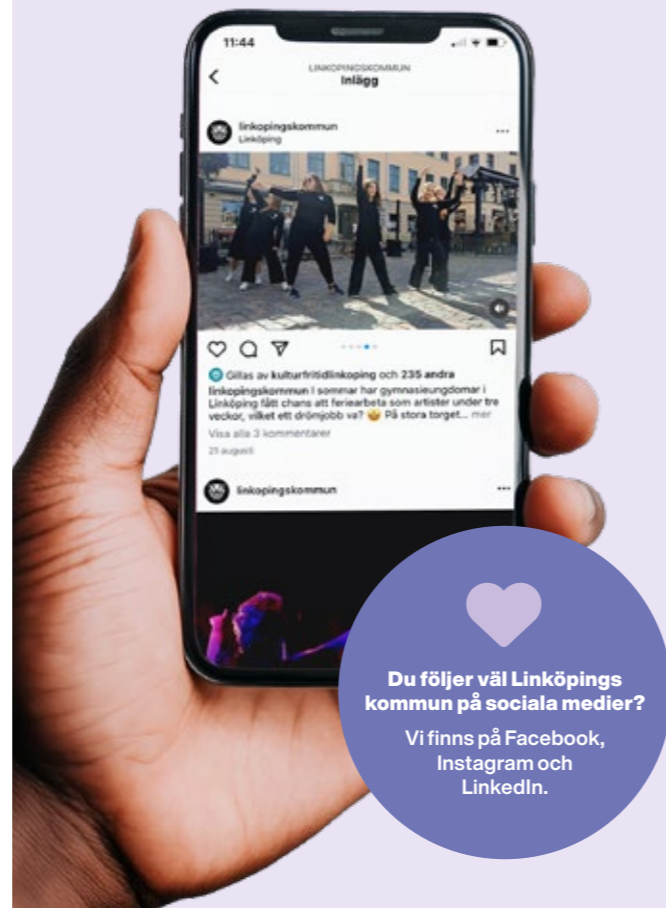
Poppis i flödet

Gymnaseungdomar i Linköping fick i somras möjligheten att sommarjobba som artister, och ungdomarna erövrade både scenen och sociala medier.

De avslutade sitt jobb med uppträdanden på äldreboenden och i stadsrummet. När vi delade ett videoklipp från framträdandet på Stora torget på Facebook fick det stående ovationer med över

500 reaktioner och en räckvidd på 34 000 personer.

En riktigt grandios final med andra ord!

Här är årets nytänkande arbetsplats

Text & foto: Lhina Hansson

Vinnarna av Linköpings kommuns nya arbetsplatspris **Årets nytänkande arbetsplats** är **Kärna vårdby!** Verksamheten har utvecklat nya, digitaliserade arbetssätt som förbättrat arbetsmiljön och effektiviserat det dagliga arbetet på vårdboendet.

Linköpings kommun har utformat ett nytt arbetsplatspris. Syftet är att lyfta arbetsgrupper som har modet att tänka nytt, driva på förändring och skapa nya arbetssätt genom utveckling av verksamheten. Årets vinnare är Kärna vårdby som får 50 000 kr till fortsatt utveckling.

Från pappersark till bildskärm

Det började med att två avdelningar skulle slås ihop under 2023. På den tiden presenterades dagsplaneringen på en stor whiteboardtavla medan möten och hembesök skrevs in i en separat, handskriven bokningskalender.

– Vi behövde ett strukturerat system för dagsplaneringen, och en bokningskalender i anslutning till den.

Medarbetarna berättade vad de behövde, det efterfrågades digitala verktyg och vi testade oss fram. De har varit delaktiga hela vägen, säger Malin Gustafsson, verksamhetschef på Kärna vårdby.

Lösningen blev att skriva in dagsplaneringen i ett Excel-ark, som sedan visas på bildskärmar via Chromebox. Då kan ändringar och viktig information publiceras direkt, det blir en bättre översikt och enklare att avsätta tid för viktiga delar som raster eller medarbetarundersökningar.

Liten kostnad, stor vinst

Även bokningskalendern har ersatts med en Googlekalender där både personal på boendet och andra berörda aktörer kan göra bokningar och hitta länkar till

möten. Aktiviteterna från kalendern läggs sedan in på skärmarna.

– Vi betalar 100 kronor i månaden för ett bättre samarbete och en lugnare arbetsmiljö med färre kommunikationsmissar. Vi har färre klagomål och överlag nöjdare medarbetare och brukare. Allt vi gör ska gynna brukarna i slutändan, och det har vi lyckats med här, säger Malin.

Vinstsumman ska användas till att utveckla verksamheten i gemensamma kommunikationsfrågor.

Förutom Kärna vårdby valdes även *Samverkan i projektet kompetenskedjor* (Integrations- och arbetsmarknadsförvaltningen och Vård- och omsorgsförvaltningen tillsammans med vuxenutbildningen) samt *Enheten för strategisk planering, Stadsplanering* (Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen) ut som kandidater för priset.

Läs mer om priset på Linweb. ■

Glada miner på Kärna vårdby efter att ha vunnit det nya priset Årets nytänkande arbetsplats.

Bakom kulisserna: Så planeras Linköpings trafik

Text & foto: Amir Tajik

Möt våra två fantastiska medarbetare som får trafiken i Linköping att fungera varje dag. Till vardags sitter Jonas Sjöholm och André Alfonsson i Ebbepark och planerar hur trafiken i Linköping ska fungera här och nu, men även i framtiden.

Jonas Sjöholm och André Alfonsson har olika roller. Jonas arbetar mer strategiskt och formar olika projekt medan André jobbar med att konkretisera strategin.

– Eftersom mitt uppdrag är att jobba med översiktsplanen blir det mer att min grupp gör analyser på hur trafiknätet kan utvecklas. Sedan finns det också kommunala mål där vi ska göra det enklare för invånare att cykla, gå, åka bil och kollektivtrafik, säger Jonas.

Byggprocesser tar lång tid. Och när det väl kommer till detaljplanen tar André och hans kollegor över stafettpinnen.

– När vi stiger in i ett arbete så är vi med och tar strategin till en plan att bygga efter. Vi säkerställer en funktionell och trevlig plan, samt har en säker trafiklösning för kommunens alla funktioner och invånare, berättar André.

Alla projekt behöver klaffa med varandra

Synkning av projekt är en stor del av trafikplanerarnas vardag.

– Om vi bygger på ett ställe måste vi även se till så att allt annat runt om också klaffar. Hur mycket pengar har vi? Vilka projekt vill vi prioritera? När är bästa tidpunkten att genomföra ett projekt, förklarar Jonas Sjöholm.

Jonas Sjöholm

André Alfonsson

” Vi vill skapa förutsättningar att använda det färd sätt som är bäst lämpat för den enskildes situation. ”

André har också ofta kommunikation med invånare som skickar in synpunkter på trafiken i Linköping.

– Synpunkterna som kommer in är väldigt värdefulla. Det ger oss möjligheten att hitta fel vi annars inte hade hittat, komma på lösningar vi inte kommit på och få perspektiv vi annars inte hade fått. Men det behövs alltid en professionell bedömning innan vi eventuellt kan göra något, säger André Alfonsson.

Simulatorprogram för att se in i framtiden
Trafikplanerare använder dagligen många olika mjukvaror och simulerings- och planeringsverktyg. Däribland har Linköpings kommun en stor trafikmodell som är en virtuell spegel över kommunen kopplat till befolkning, platser och trafiknät.

– I verktyget kan vi testa olika trafiklösningar, och genom simulering undersöka vad det skulle innebära för trafiken. Till exempel vilken effekt en ny väg får eller var det skulle bildas köer om vi behövde stänga av en väg. Det blir ett sätt att se in i framtiden, berättar André.

Jonas Sjöholm fyller på.

– Modellen bygger på statistik om var folk bor och jobbar. Utifrån det kan simuleringen visa hur folk reser mellan hem och jobb. Modellen gissar helt enkelt vad som blir den kortaste och smidigaste vägen.

Paris-konceptet och framtiden
Det som är mest utmanande för trafikplanerare

idag är att få ytan att räcka till i staden. Trafiken tar mycket utrymme och när Jonas Sjöholm och André Alfonsson tittar på stora nät måste de ta hänsyn till hur gatorna ser ut.

– Det vi inte pratar så mycket om är att bilar tar mycket plats i staden. Och varje bil behöver flera parkeringsplatser, både vid hemmet, jobbet och affären. Och totalen parkeringsplatser blir fler än vad det finns bilar, säger Jonas.

I Paris finns det ett koncept som innebär att alla människor ska ha sina vardagliga resor inom 15-minuters gångavstånd. Det är ett koncept som även Linköping nu tittar på.

– Det ska vara nära till affär, skola, gym med mera. Vi försöker stärka olika stadsdelar så att invånarna slipper åka långt. Att vara tvungen att ta sig till ställen med bil kostar och är ansträngande, säger Jonas Sjöholm.

Enligt Jonas och André är den vanligaste missuppfattningen om trafikplanerare att alla invånare ska cykla och gå överallt och lämna bilen hemma. Så är inte fallet.

– Vi ser också att många måste ha bil. Vi vill skapa förutsättningar att använda det färd sätt som är bäst lämpat för den enskildes situation, berättar André Alfonsson.

På sidorna 34-35 kan du läsa hur kommunens verksamheter ska köra fossilfritt 2025. ■

Psst! Visste du att...

Vi har 58 mil

gång- och cykelvägar i Linköpings kommun.

Linköping
**Årets
Cykelstad
2022**

75 %

av Linköpingsborna vill att det ska bli enklare att gå, cykla och åka kollektivt i innerstaden.

Ungefär 270 000

resor görs en vanlig vardag i Linköpings kommun – med cykel, bil och kollektivtrafik.

Ungefär **hälften** av alla resor på vardagar görs med **bil**.

36 % av resorna görs med cykel och cirka **14 %** med kollektivtrafik.

Källa: Cykelbokslut 2022 och Resvaneundersökning för Linköping 2022.

Socialdirektören:

Så ställer vi om socialtjänsten

Text & foto: Kajsa Zachrisson

Yvonne Thilander är i botten socionom och hennes CV är fyllt av olika uppdrag inom socialtjänsten. Hon har hunnit med flera chefsuppdrag, senast som socialdirektör i Norrköpings kommun under perioden 2015-2023. Sedan den 1 januari i år leder hon den ombildade Socialförvaltningen i Linköpings kommun. Att byta jobb och arbetsort var inte helt självklart.

– Jag hade egentligen tänkt trappa ner arbetet i och med att jag fyllde 60 år förra året. Men så blev jag ombedd att söka tjänsten och tyckte att det lät spännande. Här i Linköpings kommun får jag dessutom möjligheten att arbeta med frågor kopplat till LSS, och det är helt nytt för mig, säger Yvonne Thilander.

Socialförvaltningen består av 1 400 medarbetare och Yvannes ambition är att tillbringa mer tid i verksamheterna för att lära känna organisationen, uppdraget och alla kollegor inom förvaltningen.

– Det är tydligt att Linköping har en historia av att köpa och sälja tjänster. Det framgår i alla processer. Nu behöver vi ställa om och se till att våra insatser når människorna som behöver dem mest, säger Yvonne Thilander och beskriver hur den nya socialtjänstlagen som träder i kraft 2025 kommer att påverka socialtjänsten i Linköping.

Lättillgängliga insatser

I korta drag innebär lagen att socialtjänsten ska fokusera mer på förebyggande arbete och lättillgängliga insatser som inte kräver långa handläggningstider.

– Vi kommer att ägna oss åt fler insatser på hemmaplan. Att skicka iväg ungdomar till HVB-hem i andra delar av landet är inte lösningen, det är en kostsam insats på upp till 20 000 kronor per

dygn där vi inte ser långsiktiga resultat. Vi behöver möta våra klienter i deras hemmiljö och stötta dem i de utmaningar de står inför. Det kan för vissa handla om att få hjälp att ta sig till skolan, för andra att få stöd i att söka bostad. Det finns inte någon mall att alltid utgå ifrån. Alla fall är unika, säger hon.

Med stöd från den nya socialtjänstlagen kan socialekreterarna på Socialförvaltningen erbjuda insatser som Yvonne Thilander tror gagnar klienterna.

– I bästa fall kommer det att behövas färre utredare och fler stödjande och behandlande socialekreterare. Många som söker sig till yrket gör det för att de vill möta och hjälpa andra människor, inte fastna i enbart dokumentation och skrivbordsarbete, säger hon.

Smartare schemaläggning

Vidare lyfter Yvonne Thilander vikten av att effektivisera verksamheten så att resurserna används på ett klokt sätt.

– Inom LSS är behoven ofta som störst på morgnar, kvällar och helger när brukaren befinner sig hemma. Vi behöver anpassa vår bemanning och schemaläggning så att den möter de behov som finns, säger hon.

Tre ord sammanfattar

Att gå in som ny direktör i en organisation under ombildning är inte den lättaste uppgiften. För att tydliggöra vad som behöver prioriteras har Yvonne Thilander identifierat tre ord som ska sammanfatta arbetet framåt:

- ◆ Hemmaplanslösningar
- ◆ Omställning
- ◆ Effektivare

– Vi har 1,8 miljarder kronor i Socialförvaltningens budget. Det är väldigt mycket pengar att göra bra verksamhet av. Nu ska vi se till att vi nyttjar resurserna så smart som möjligt för största effekt för våra kommuninvånare, avslutar Yvonne Thilander. ■

Från klick till konto – resan bakom månadslönen

Löneservice startade i december 2020 och är till för administratörer och chefer i Linköpings kommun.

Varje månad processar Löneservice ut cirka 12 500 löner till medarbetare i kommunen och gruppen hanterar också 2 500 ärenden i Självbeställningsportalen.

En inblick i Löneservice

Gruppen består idag av 14 medarbetare, däribland åtta lönespecialister, fem systemspecialister och en lönechef.

– Det är en spännande lönefabrik med en fast tidsram. Detta eftersom alla vill få sin lön i rätt tid. Vi hanterar allt med tydliga tidsramar där alla har sin månadsplan att följa, berättar Malin Moen, avdelningschef på Löneservice.

Så jobbar de

Dagarna varierar mycket för medarbetarna på Löneservice. Men allt är planerat och gruppen har alltid kontinuerliga avstämningar för att lägga upp veckorna som följer.

– Huvudfokus är alltid rätt lön till rätt medarbetare, och framförallt i rätt tid, säger Malin Moen.

Det är aldrig en medarbetare som direkt kontaktar Löneservice. Medarbetaren har nära kontakt med sin egen administratör, som i sin tur har dialog och uppföljning med Löneservice.

Alla löner måste vara klara runt den 19:e varje månad och medan alla medarbetare väntar på den stora dagen, 25:e, så har Löneservice redan påbörjat nästa månads utbetalning.

12 500 löner och många gråa hårstrån

Ibland kan saker gå snett och påverka tidsplanen och utbetalningen av alla löner.

– Det kan räcka med felaktiga inmatningar som resulterar i en kraschad lönekorning. Som lönechef har jag fått många gråa hårstrån, men med en fantastisk personal så känner jag mig lugn och trygg. Jag törs knappt säga det för då händer väl det som inte får hända, men under min tid som lönechef har alla fått lönen utbetald i tid, berättar Malin Moen. ■

Text & foto: Amir Tajik

Vilken är den vanligaste uppfattningen om er?

"Att Löneservice sitter och trycker på några få knappar så alla kan få sin lön."

Saker du kanske inte visste om Löneservice

- Inför varje sommar registrerar de cirka **900 feriearbetare** – manuellt
- I år har de haft EU-val då de registrerat **900 valmottagare** – manuellt
- Varje månad registrerar de i snitt **600 anställningsunderlag** – manuellt
- Varje år registrerar de cirka **1 000 lönevaxlingar** – manuellt

Tema:

Så stoppar vi fusket

Välfärd handlar om människors levnadsförhållanden och inkluderar skolor, vård, socialtjänst och ekonomiskt stöd. Systemet finansieras främst med skattemedel, men vissa aktörer utnyttjar det för egen vinning, vilket kallas välfärdsbrott. Här kan du läsa om hur Linköpings kommun motverkar fusk.

Kommunens kamp mot välfärdsbrottslighet – så stoppar vi den

Välfärdsbrott är ett växande problem i hela Sverige. Polisen uppskattar att det omsätter uppemot **75 miljarder kronor** årligen. Linköpings kommun storsatsar nu på att bekämpa den.

Välfärdsbrottslighet drabbar alla genom att kommunens skattemedel försvinner till kriminella. Sedan flera år satsar därför Linköpings kommun på att bekämpa välfärdsbrottsligheten och den organiserade brottsligheten. Det är dock ett omfattande och komplext arbete på olika sätt. →

” Det vore naivt att tro att Linköping inte är drabbat... ”

– Vi har en tydlig uttalad politisk ambition om att motverka välfärdsbrottlighet i Linköping, men det är ett arbete i flera steg. Först måste vi medvetandegöra våra medarbetare i kommunen om att det är ett problem som finns, sedan måste vi höja kunskapen kring hur man kan upptäcka och förebygga för att därefter ta till konkreta åtgärder, till exempel i form av mer resurser, nya arbetssätt och utökade kontroller, förklarar Niklas Borg (M), kommunstyrelsens förste vice ordförande.

Vad gör kommunen?

Joakim Jäderstig har stor erfarenhet av förebyggande arbete mot välfärdsbrottlighet, inte minst från sina 34 år hos polisen. Under 2023 anställdes han som biträdande säkerhetschef i kommunen för att leda och samordna det kommunövergripande arbetet. Han beskriver arbetet som görs.

– Det vore naivt att tro att Linköping inte är drabbat. Därför pågår just nu ett jobb med att ta fram en lägesbild över de sårbarheter som finns genom att varje förvaltning gjort riskanalyser. Därefter kan vi ta fram en kommunövergripande åtgärdsplan, den förväntas vara klar runt årsskiftet. Men vi har redan nu påbörjat ett arbete med strategiska inriktningar och gjort insatser i samtliga förvaltningar, förklarar Joakim Jäderstig.

Sammanfattningsvis handlar det om att medvetandegöra och öka kunskapen, utveckla kommunens kontrollverksamhet samt intern och extern samverkan med andra kommuner och myndigheter. Arbetet samordnas centralt genom en styrgrupp med representation från samtliga förvaltningar.

Inte i Linköping

Att införa stora förändringar och att ligga steget före kriminalitet är ett utmanande och tidskrävande arbete, men Niklas är fastbesluten om att välfärdsbrottlighet inte hör hemma i Linköping.

– Vi kommer att göra vad som krävs för att motverka alla former av välfärdsbrottlighet i Linköping, det ska man känna sig trygg med som Linköpingsbo. Alla kriminella aktörer som försöker etablera verksamhet i Linköping kommer vi att jaga bort. Det ska inte förekomma här, säger Niklas Borg. ■

”Alla kriminella aktörer som försöker etablera verksamhet i Linköping kommer vi att jaga bort.”

Niklas Borg (M), kommunstyrelsens förste vice ordförande.

Joakim Jäderstig, biträdande säkerhetschef, föreläser om att bekämpa välfärdsbrottlighet

Exempel på välfärdsbrott

- Företag eller individer fakturerar för tjänster som inte utförts eller påstår att en brukare fått mer hjälp än de gett.
- Att jobba svart för att undvika att betala skatt.
- Fuska med uppgifter i samband med deklaration.
- Att få ersättning för vård av barn men samtidigt jobba och få lön.
- En individ, företag eller förening ansöker om bidrag eller stöd baserat på felaktig information.

Text & foto: Evelina Restrup

Vilka gör kommunen affärer med?

Text & foto: Evelina Restrup

Den största korruptionsrisken i Sverige inom offentlig sektor är kopplad till upphandling och inköp. Därför anställdes Viktoria Ahlström och Joakim Appelberg, kommunens första avtalscontrollers.

Linköpings kommun köper varje år varor och tjänster för mer än fyra miljarder kronor. För att kunna motverka välfärdsbrottlighet i kommunens upphandlingar anställdes inte en, utan två avtalscontrollers. En tjänst som inte funnits tidigare.

– Eftersom det var en ny tjänst fanns ett stort behov. Men vi har tagit hjälp av andra kommuner och upphandlande myndigheter för att kunna prioritera vårt arbete. Stort fokus just nu ligger på att kontrollera befintliga avtal, där våra prioriterade områden är de som Ekobrottsmyndigheten identifierat som riskområden, såsom städ-tjänster, vård och omsorg och transport, förklarar Joakim.

Ett år in i sitt arbete har Viktoria och Joakim hunnit granska 46 av kommunens 500 avtal. Det vanligaste fusket har varit felfaktureringar, till exempel att ett pris är avtalat, men ett annat som fakturerats.

– Felfaktureringar är en typ av välfärdsbrott eftersom de tar skattemedel som de egentligen inte har rätt till. Även om det inte handlar om några

stora belopp på en enskild faktura, kan det handla om flera hundra tusen när en avtalsperiod är slut, säger Viktoria.

Riskerna med oseriösa leverantörer

Förutom ekonomiska förluster är osund konkurrens, svart arbetskraft och brist på kvalitet också risker med att upphandla oseriösa leverantörer.

– De flesta företag är seriösa men har svårt att konkurrera med oseriösa aktörer när kommunen styr på pris. Därför är säkrare upphandlingar till allas fördel. Vi hoppas att vårt arbete kan bidra till det genom att vara där och kontrollera och följa upp, konstaterar Viktoria. ■

Varje dag i Sverige...

- ...byter 493 företag adress
- ...försätts 30,6 bolag i konkurs
- ...startas 221 nya företag
93 procent utan revisor.
Totalt saknar cirka 30 procent revisor.
- ...ändrar 46 bolag styrelse
- ...ändrar 41 bolag företagsnamn
- ...uppstår det cirka 333-500 nya betalningsanmärkningar

Källa: SCBs företagsregister 2023-12-31

Viktoria Ahlström och Joakim Appelberg är kommunens avtalscontrollers.

Otillåten påverkan hotar socialtjänstens arbete

Text & foto: Evelina Restrup

Flera yrkesgrupper i kommunen utsätts för otillåten påverkan av olika slag. En av dem är medarbetarna på avdelningen Barn och unga på Socialförvaltningen.

Alla barn i Sverige har rätt till en trygg uppväxt och ljus framtid. På avdelningen Barn och unga jobbar många socialsekreterare för att säkerställa detta. I första hand ger man stöd och hjälp för att familjer ska klara det på egen hand, men en sista utväg kan också innebära att omhänderta barn. En situation där otillåten påverkan ofta förekommer.

När man jobbar med myndighetsutövning och har mandat att besluta mot människors vilja så kommer också påverkansförsök att komma, säger Ulla Salmela-Trosell, idag utvecklingsledare, tidigare enhetschef för Barn och unga.

Otillåten påverkan kan ta många olika former. Socialtjänsten överlag utsätts ofta för desinformation och oriktiga uppgifter kring deras uppdrag, framförallt gällande på vilka grunder barn omhändertas. Det i sin tur påverkar genom att medborgare kanske inte vågar söka hjälp, och då blir målgruppen, barn, lidande.

– Handläggare kan bli hotade av till exempel föräldrar eller nätverk i syfte att skrämja så att vi inte ska utföra vårt uppdrag, förklarar Ulla.

Ett annat klimat

Efter 38 år i branschen ser Ulla både en ökning över tid men också att problematiken uppmärksammas på ett annat sätt. Samhällsutvecklingen och sociala medier har skapat ett annorlunda klimat som gör det lättare att hota och sprida desinformation. Ulla har själv blivit utsatt.

– Jag har varit med i en del media under åren. Plötsligt får jag meddelanden på LinkedIn där en person ifrågasätter mig för uttalanden som är tagna ur sitt sammanhang från ett tidigare TV-program jag deltog i. Parallellt uppmärksammar säkerhets-

avdelningen att jag finns på olika sociala plattformar där desinformation om socialtjänsten sprids.

För Ulla är det tydligt att välfärdsbrott tar sig in mer och mer i den offentliga sektorn. Men att ge vika skulle ge negativa konsekvenser för kommun, medarbetare och medborgare. Därför jobbar enheten aktivt med åtgärder mot påverkansförsök och att skapa en förståelse för socialtjänstens uppdrag. Alla medarbetare får utbildningar, stöd från säkerhetsamordnare och jobbar med riskbedömning och säkerhetsåtgärder. Vid fysiska möten har de alltid med sig ett larm eller polisassistans om så krävs. Skulle en medarbetare utsättas för något så polisanmäls det.

– Det är ett viktigt uppdrag och vi måste kunna ge stöd till de vi är till för. Men hur gör vi det samtidigt som vi säkerställer att medarbetarna har en trygg arbetsmiljö? Det är en utmaning som vi ständigt jobbar med, säger Ulla.

Fler påverkade yrkesgrupper

Det finns fler yrkesgrupper i kommunen som utsätts för otillåten påverkan. Fredric Tengdelius jobbar också med myndighetsutövning i sin roll som bygginpektör. Han förklarar hur även de kan bli utsatta.

– Olovligt byggande kan leda till att du blir tvungen att betala en byggsanktionsavgift – eller till och med att du måste riva det du har byggt. Så när vi är ute och gör tillsyn försöker ägaren ibland påverka inspektören. Det kan handla om att försöka få en att känna sig skyldig eller medlidande, men ibland blir de även aggressiva. Därför är vi alltid två som jobbar tillsammans, som säkerhetsåtgärd, avslutar Fredric. ■

Ulla Salmela-Trosell
utvecklingsledare på Socialförvaltningen.

” Vi är alltid två som jobbar tillsammans som säkerhetsåtgärd. ”

Var uppmärksam!

Otillåten påverkan kan till exempel vara:

- **Trakasserier** – förolämpningar, obehagliga mejl, sms eller samtal, skuldbeläggning, olovlig filmning och fotografering
- **Hot** – hot om våld, dödshot, hot mot anhöriga eller utpressning
- **Våld** – knuff eller liknande, sparkar eller slag
- **Korruption** – otillbörliga erbjudanden, mutor eller gåvor

Om du upplever att någon försökt påverka dig: Prata med din chef, anmäl i incidentrapporteringsystemet eller polisanmäl händelsen.

Teamet som ska stoppa bidragsbrott

Sedan 2021 finns en grupp i Linköpings kommun som jobbar med felaktiga utbetalningar (FUT) inom ekonomiskt bistånd. Vi har träffat FUT-teamet, verksamheten som stoppar fler felaktiga utbetalningar än den själv kostar.

Text & foto: Lhina Hansson

FUT fokuserar på att stoppa felaktiga utbetalningar innan de sker, det innebär att antalet hushåll med utbetalningar minskar. Vi har nu det lägsta antalet på minst tio år i Linköpings kommun.

” Resurserna ska gå till dem som verkligen behöver det. ”

Betydande samverkan

Gruppen har en tät samverkan med socialsekreterarna på IAF, de som först handlägger och beslutar om rätten till ekonomiskt bistånd. En misstanke om bidragsbrott kan väckas genom de kontroller som socialsekreterarna eller FUT-teamet gör, när exempelvis oredovisade inkomster upptäcks. I vissa fall är det andra aktörer som tipsar. Det kan vara en hyresvärd som upptäckt att boende på adressen inte stämmer mot folkbokföringen, eller en medarbetare på en skola som talar om att en elev inte längre går kvar i skolan och kanske befinner sig utomlands.

– Både extern och intern samverkan är jätteviktigt. Medarbetare på kommunen har också en underrättelseskyldighet till utbetalande myndighet vid misstanke om bidragsbrott. Att en skola tar emot skolpeng när eleven inte går kvar är ett sådant exempel, säger en medarbetare.

Just nu pågår ett utökat samarbete med många förvaltningar. Till exempel sker en utredning om hur samverkan med skolan kan fördjupas.

Första fällande domen

Det händer också att teamet får in anonyma tips, vilket ledde till den första fällande domen för Linköpings kommun i augusti i år. En inringare tipsade om att en person med ekonomiskt bistånd hade arbetat utan att redovisa inkomst. Den åtalade dömdes till villkorlig dom och skadestånd till kommunen.

– Vi är såklart glada över det, bara ett fåtal av bidragsbrotten som polisanmäls i Sverige ger en fällande dom. Det har tidigare också varit en omständigt process att polisanmäla. Förra hösten utvecklade vi en ny samverkansmodell med polisen som gett resultat och både förenklar och gör att vi kan anmäla fler.

Förhoppningen är att arbetssättet även kan inspirera andra kommuner. ■

Arbetet med felaktiga utbetalningar är känsligt och kan innebära risker för hot.

Teamet består av fyra utvecklingsledare som inte vill synas med namn och bild.

Fakta om bidragsbrott

Definition av bidragsbrott

"Att med avsikt eller grovt slarv lämna/låta bli att lämna korrekta uppgifter, och orsaka/riskera att ett felaktigt bidrag betalas ut."

En konstaterad felaktighet kan leda till återkrav eller polisanmälan.

Sedan 2021 har sju miljoner kronor begärts in i återbetalning, varav bara fem procent betalats in.

Förra året polisanmäldes 38 bidragsbrott av FUT-teamet, hittills i år är siffran 48.

60 procent av Sveriges kommuner anmälde inte ett enda bidragsbrott 2023.

Fusket och brottsligheten du inte ser

Text & foto: Björn Öberg

Du förutsätter säkert att maten på restaurangen är fräsch, att spilloljan från din bil på verkstaden inte hamnar i avloppsvattnet, och att betalningen på nagelsalongen inte går rakt ner i ägarens ficka. Tyvärr ser inte verkligheten alltid ut så. Därför gör Linköpings kommun återkommande kontroller av företag, tillsammans med flera andra tillsynsmyndigheter.

Det kallas för LOS, lokal operativ samverkan. Ungefär en gång i månaden träffas kontrollanter från Linköpings kommun, Skatteverket, Arbetsmiljöverket, Migrationsverket och andra myndigheter för att tillsammans med polisen göra oanmälda besök hos företagare i olika branscher i Linköping. Polisen är med, både av säkerhetsskäl och för att leta efter eventuell brottslighet.

Klockan 09.10, en kylig höstdag. Något försenat hälsar polisen David deltagarna välkomna till dagens insats. Ett 30-tal personer sitter i en möteslokal på Garnisonsområdet i Linköping och lyssnar uppmärksamt på insatsledaren. Ett tiotal av dem är poliser, varav några tillhör gränspolisens. En spänd förväntan finns i rummet, men

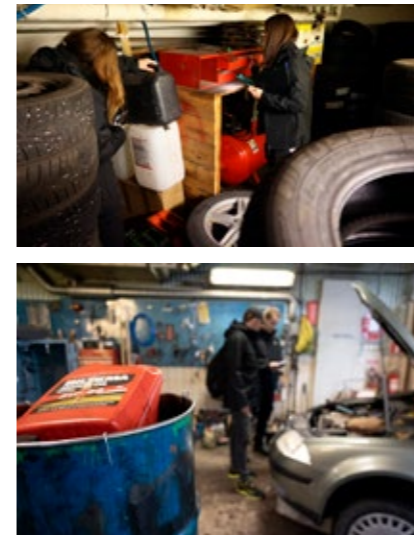
de flesta har varit med förr och vet vad som väntar. Efter en presentationsrunda och några individuella önskemål om hur besöken ska gå till så tar sällskapet plats i två stora polisbussar och några bilar, och rullar mot dagens första adress, en bilverkstad i utkanten av centrala Linköping.

Emelie jobbar som miljöskyddsinspektör på Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen i Linköpings kommun och har sedan ett par år tillbaka en samordnande och drivande roll i att LOS-insatserna blir av. Tillsammans med polisen gör hon en plan och bjuder in de andra parterna inför kommande insatser. Kommunen har stora möjligheter att styra vilka verksamheter som ska besökas, men alla myndigheter kan komma med önskemål.

– Vi från kommunen brukar bland annat titta på hantering av livsmedel, hantering av miljöfarliga ämnen, om verksamheten stämmer överens med vad bygglovet säger, eller om man lever upp till tillstånden att få sälja alkohol eller tobak, berättar Emelie.

Ett hot mot demokratin

Det grundläggande syftet med insatserna för alla deltagande tillsynsmyndigheter är att motverka både osund konkurrens och i förlängningen organiserad brottslighet. De företagare som sköter sig och följer lagar och regler, ska inte behöva konkurrera om kunder med de som inte sköter sig, och som därmed kan ha lägre priser. Många oseriösa företagare drar sig inte heller för allvarlig brottslighet, som att bedriva människohandel genom

Det är inte helt lätt att få en överblick över alla grejer nere i källaren. Emelie och Johanna undersöker dunkar och förvaringsutrymmen.

Emelie och Johanna med polis i förgrunden.

att utnyttja personer som arbetskraft, som befinner sig illegalt i Sverige. Gängkriminella driver företag för att tvätta pengar, sälja stöldgods, och lura kommuner och myndigheter på bidrag. Insatserna mot detta på lokal nivå görs inom ramen för ett regeringsuppdrag mot arbetslivskriminalitet, där nio statliga myndigheter ingår.

– Fusket och den grova organiserade brottsligheten på arbetsmarknaden är ett hot mot vår demokrati. Att bekämpa det i Linköping var ett av våra löften när vi presenterade vår politik för den här mandatperioden. Vi ska göra det genom att öka våra kontroller och tillsyner inom LOS. Linköpingsborna behöver samtidigt hjälpa till genom att inte gynna de här företagen som kunder, säger Mari Hultgren, ordförande i bygg- och miljönämnden (S).

– Myndighetssamverkan är en förutsättning för att motverka brottsligheten på arbetsmarknaden och mot den organiserade brottsligheten och tillsammans blir vi ganska starka. Kommunen genomför själva en hel del vardagliga kontroller med goda resultat, men det är vid myndighetssamverkan som vi ser ännu

kraftfullare effekter där vi kan använda oss av respektive myndighets "muskler", läs regelverk, säger Joakim Jäderstig, biträdande säkerhetschef i Linköpings kommun.

Joakim kommer närmast från Polismyndigheten där han arbetat i myndighetssamverkan som operativ samordnare mot organiserad brottslighet under flera år. I kommunen har han ett stort fokus på välfärdsbrottslighet. Företag och bolag används inte sällan som brottsverktyg för att tillskansa sig eller möjligen tvätta pengar, varför kontroller är ett nödvändigt verktyg för att motverka brottslighet på arbetsmarknaden.

Smuts och oreda i bilverkstad Klockan 09.53. Hela sällskapet med poliser och kontrollanter stannar till och kliver ur fordonen, ett kvarter bort från bilverkstaden som ska få besök. Det finns uppgifter om att verkstaden har en utgång på baksidan och några av poliserna tar position för att kolla att ingen smiter ut bakvägen när besöket är ett faktum, vilket kan hända under en LOS-insats. Övriga går in i lokalen från entrén, och ägaren får avbryta jobbet med en gammal Toyota.

Besöket tar en stund. Kontrollanterna får kryssa fram mellan bildelar, maskiner och allsköns bråte när de ser sig om i den lilla lokalen. Kommunens kontrollanter reagerar på golvbrunnen, och vad som kan hamna där, och hur verksamheten hanterar miljöfarligt avfall. Finns det risk att giftiga ämnen kommer ut i avloppsvattnet? Källaren är knökfull med däck. Det är smutsigt och rörigt.

Kontrollanterna ställer sig på kö för att prata med mannen som driver verkstaden. Johanna, som är miljöskyddsinspektör för kommunen, påtalar flera brister när det är hennes tur. Hon har hittat flera omärkta dunkar med oklara vätskor. Kemikalier och farligt avfall hanteras inte på ett säkert sätt. Mannen blir upprörd och höjer rösten.

– Det går inte att följa lagen! Jag stänger och går på socialen i stället! säger han.

– Lyssna på mig så ska jag förklara vad du behöver göra, säger Johanna på ett lugnt och tydligt sätt.

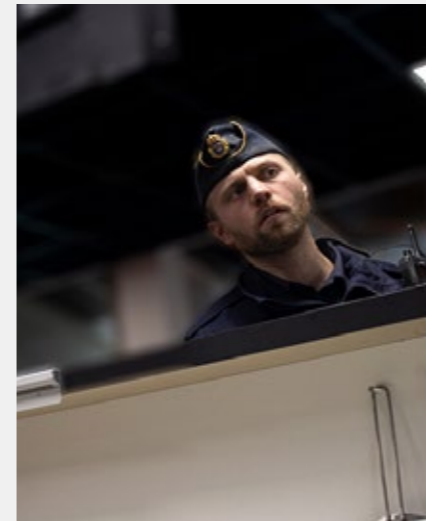
Poliser finns hela tiden nära till hands för att stötta myndigheternas personal. Mannen blir tillsagd av kommunen att

Det går åt två polisbussar och flera bilar för att få med alla deltagare.

Johanna får ägna en del tid till att dokumentera och anteckna.

Poliserna Tobias och David var nöjda med dagens insats. I frysarna fanns omärkt mat.

Thérèse mäter temperaturen och tipsar om att såsarna hålls fräschara om byttorna inte är fulla.

städa och röja, men också att det måste dokumenteras att det miljöfarliga skräpet har tagits omhand på rätt sätt hos en godkänd mottagare. En kontrollrapport med information om avvikelser från lagstiftningen på tio punkter upprättas, där det framgår vad han behöver göra, och att det kommer att bli ett återbesök. Mannen mjuknar lite och lovar att han ska försöka städa.

När alla myndighetsrepresentanter har fått ställa sina frågor, och kanske meddelat brister, sitter de upp i fordonen för att rulla mot nästa arbetsplats. Det blir en del prat, kontrollanterna emellan. "Hittade ni något?" Men det råder till stor del sekretess mellan myndigheterna, så inga detaljer avslöjas.

Tidvis en hotfull arbetsmiljö
Klockan 11.15 i utkanten av Linköping. Polisbussarna rullar först in på grusplanen där en företagare erbjuder både bilreparationer, tunga transporter och entreprenadarbeten. Mönstret upprepar sig, kontrollanterna går runt och tittar i och utanför lokalerna i väntan på sin tur att prata med ägaren. Arbetsmiljöverket vill se besiktningssprotokoll för lyftanordningar, kommunen konstaterar att företaget

numera har en bra tvättanordning för däck. Ägaren svarar vänligt på alla frågor, kanske för att poliser står i närheten.

– Vi är ute och gör kontroller mer eller mindre varje dag, året runt, men för det mesta åker vi förstås utan sällskap av polis. Det är inte alltid så att man bemöts särskilt trevligt eller tillmötesgående när vi kommer från kommunen, säger Emelie.

Ibland kan det bli hotfullt utan sällskap av polis. På grund av det ganska utsatta uppdraget har vi valt att inte ha med efternamn på medarbetarna i texten. Kommunen som arbetsgivare har jobbat mycket med kompetenshöjning när det gäller att förebygga hot och våld och otillåten påverkan.

– Vårt arbetsmiljöarbete fortsätter att uppdateras och tryggheten för våra inspektörer är otroligt viktig för oss, säger Maria Pihlajärvi som är enhetschef för livsmedelskontrollen, samt ansvarig chef för LOS på miljöavdelningen. På just den här arbetsplatsen har det tidigare funnits en hel del brister. Nu hade ägaren rättat till flera problem som påtalats vid tidigare besök, men fortfarande fanns det saker som behöver åtgärdas.

Sällskapet bryter för lunch.

Omärkt mat i restaurangens frys
Klockan 13.25 Dags för besök på en snabbmatsrestaurang i centrala Linköping. Skatteverket ber alla att avvakta en liten bit bort. De vill gå först för att göra ett köp, och därmed följa upp ett tips om att kunder som betalar med swish omedvetet skickar pengarna direkt till ägarens ficka i stället för till företaget. Strax efter kommer övriga kontrollanter fram till lokalen.

Tipset visade sig inte stämma den här gången. Livsmedelsinspektören Thérèse tar snabbt på sig skyddskläder i form av en rock och en mössa, och går sedan vant in bakom disken och in i köket. Det här är hennes fokusområde.

– Det är ganska hög temperatur här, säger Thérèse till mannen som tillreder maten, och håller fram en termometer där det finns byttor med grönsaker och såser.

Hon ber mannen visa runt bland kylar och frysar och frågar hur deras rutiner ser ut för att hålla maten fräsch. Det är halt på golvet i köket av matfett. I frysarna finns en hel del omärkt mat, och över diskhon

är det ett hål i taket där skadedjur skulle kunna ta sig in. Thérèse skriver i sin rapport att detta ska följas upp vid nästa kontroll.

Abrupt slut på insatsen
Klockan 14.20. Nästa restaurang, nu i utkanten av Linköping. Här har flera myndigheter sett brister tidigare. Kommunen har skickat förelägganden på både mejl och vanlig post, men de tas inte emot. Mannen som jobbar där har svårt att svara på alla frågor från kontrollanterna, och ringer efter ägaren som strax kommer dit. Han är påtagligt upprörd över besöket.

Flera myndigheter upptäcker tydliga brister även den här gången. Arbetsmiljöverket påtalar att skyddsanordning saknas på en degblandare. Skatteverket ser allvarligt på att mannen som jobbar där inte har skrivits in i dagens personalloggare. Och polisen misstänker att det har hanterats narkotika i lokalen och ringer efter en hundförare med narkotikasökhund.

För kommunens del hittas det även i de här frysarna en hel del mat där det saknas etiketter som visar ursprung och vad det är för något. All livsmedel ska vara spårbar.

Men en del annat är välordnat. I rapporten noteras bristande underhåll och rengöring av lokalen.

Med anledning av misstänkt narkotikabrott vill polisen göra husrannsakan på en annan adress som är kopplad till ägaren. De behöver rikta sina resurser mot det uppdraget och hela LOS-insatsen får avbrytas. Som vanligt har sällskapet inte hunnit med hela listan på företag som skulle besökas den här dagen, men klockan har passerat 15.30. Nu fortsätter arbetet med att skriva rapporter och göra dokumentation av alla besök. Nästa månad samlas stora delar av gänget igen.

– Förhoppningen med de här besöken är att de ska leda till sund konkurrens. Folk ska veta att det finns en risk att bli påkommen och drabbas av böter eller krav på åtgärder. I värsta fall kan vi bli tvungna att fatta beslut om att stänga verksamheten, säger Emelie.

Vad är det värsta du har sett?

– Det har nog varit de här industrilokalerna, där folk bor i misär, och att de inte har någonstans att ta vägen. Helt enkelt blir utnyttjade av sina arbetsgivare och får sova på golvet, avslutar Emelie. ■

Fakta LOS-insatser

Deltagande myndigheter:

Linköpings kommun
Polisen, inklusive gränspolis-enheten
Skatteverket
Arbetsmiljöverket
Migrationsverket
Jämställdhetsmyndigheten
Arbetsförmedlingen

Andra myndigheter som kan ingå:

Kronofogdemyndigheten
Tullverket
Ekobrottsmyndigheten
Försäkringskassan
Räddningstjänsten
Åklagarmyndigheten

Satsning ska minska risken för föreningsfusk

Text: Evelina Restrup Foto: Lhina Hansson

Varje år betalar kommunen ut 20 miljoner kronor till barn- och ungdomsföreningar inom idrott och friluftsliv. På Kultur- och fritidsförvaltningen har man gjort ett omfattande arbete för att förhindra att pengarna hamnar i fel fickor.

Linköpings kommun vill bidra till ett aktivt föreningsliv och delar därför ut föreningsbidrag i olika former. I Linköping finns cirka 150 bidragsberättigade barn- och ungdomsföreningar. För att säkerställa att bidragen går till rätt ändamål har Kultur- och fritidsförvaltningen jobbat med förebyggande åtgärder mot föreningsfusk.

– Vi har inte uppmärksammat några fall av föreningsfusk men vi ser också att samhället får allt större utmaningar med välfärdsbrott. Därför har vi gjort en genomlysning av våra arbets sätt för att minska risken, säger Andreas Hagström, idrottsutvecklingschef i Linköpings kommun.

Lätt att göra rätt och svårt att göra fel

Det är en balansgång mellan att förenkla ansökningsprocessen och att införa kontroller för att förhindra missbruk. Målet är att göra det lätt att göra rätt och svårt att göra fel.

– De säkerhetsåtgärder som vi har är överkomliga för en seriös förening. Det handlar till exempel om att ha rätt dokumentation, kunna bevisa att man bedriver barn- och ungdomsverksamhet samt att träffa oss, förklarar Andreas.

Ett av de tuffare kraven är att föreningar måste ha bedrivit verksamhet i ett år innan de kan söka bidrag. Detta förhindrar dock möjligheten att starta en förening, söka bidrag och omedelbart

ta pengarna. Fler åtgärder som tagits är till exempel att samma system används i hela kommunen för att hantera bidragsansökningar. Det gör att kommunen har koll på om en förening får bidrag från flera olika förvaltningar. Det finns även interna åtgärder för att undvika jävsituationer, så att man inte kan dela ut bidrag till en förening man själv är med i.

Det går även att spärra föreningar från att söka bidrag, till exempel vid misskötsel. Om en förening har fått bidrag och inte använt pengarna eller använt pengarna till någonting annat så kan de även bli återbetalningsskyldiga.

– Skulle man vara intresserad av att försöka lura vårt system så tror jag att man snabbt inser att det inte är värt det. Kriminella funderar ju över: var kan vi med så liten arbetsinsats få så stor avkastning som möjligt? Det är inte hos oss, konstaterar Andreas.

Ett gemensamt regelverk

Det pågår även ett arbete för att ta fram ett gemensamt kommunövergripande regelverk när det gäller föreningsbidrag med hjälp av modellen Crime Proofing. Arbetet förväntas vara klart innan årsskiftet. ■

Vad är Crime proofing?

Det är en analysmetod för att säkerställa att lagar och regelverk skyddas mot brott, fusk och oegentligheter.

Linköpings kommun har, med stöd av Brottsförebyggande rådet (Brå), använt metoden för att stärka sitt kommande regelverk för kommunens föreningsbidrag.

” Samhället får allt större utmaningar med välfärdsbrott. ”

Andreas Hagström
idrottsutvecklingschef i Linköpings kommun

Men grattis!

Borgmästaren fyller 30

I år är det 30 år sedan funktionen borgmästare infördes i Linköpings kommun. På kommunfullmäktiges sammanträde i oktober 1994 klubbades beslutet och rollen infördes året därpå. Mikael Sanfridson (S) är den femte borgmästaren i ordningen.

” Som borgmästare är jag ordförande i kommunfullmäktige men också representant för kommunen i officiella sammanhang. ”

/Mikael Sanfridson

Fokus: Arbetsmiljö

Nu i november samlas kommunens **samtliga chefer** och skyddsombud för att utbyta erfarenheter kring arbetsmiljö.

Arbetsmiljödagen är ett årligt återkommande initiativ som syftar till att stärka cheferna och skyddsombuden i arbetet med att främja god arbetsmiljö på arbetsplatserna.

Cheferna har arbetsmiljöansvaret i verksamheten. På många arbetsplatser finns dessutom skyddsombud som arbetar för en god arbetsmiljö genom att bevaka skydd mot ohälsa och olycksfall och att arbetsgivaren uppfyller kraven i arbetsmiljölagen.

Ta gärna reda på vem som är skyddsombud på din enhet. Finns det inget skyddsombud idag? Då kanske det är ett uppdrag för dig!

Läs mer om rollen på Linweb:

Din anställning → Arbetsmiljö → Skyddsombud

Snart ska kommunens fordonsflotta bli *fossilfri*

Text & foto: Lhina Hansson

Enligt kommunens klimatmål ska alla fordon i kommunens verksamheter drivas fossilfritt år 2025 och en stor andel av dem kommer att vara eldrivna.

EU-direktiv kräver att 38 procent av alla fordon som upphandlas inom kommunen ska vara "rena fordon", och drivas av vätgas eller el. Elfordon och biogasdrift kommer att vara mest aktuellt framöver, men även hybridbilar som kan köras på diesel vid en eventuell krissituation.

– Vi har hopp om att nå målet och köra helt fossilfritt 2025, med viss eftersläpning. Det finns fossilbränsleddrivna bilar som har leasingkontrakt som måste

löpa ut, och det finns en förbättringspotential i att faktiskt tanka det fossilfria bränslet i hybridbilar som exempelvis körs på biogas/bensin, säger Linda Malmén, hållbarhetschef i Linköpings kommun.

Effektiviserar fordonsflottan
Sedan 2023 pågår inventering och kartläggning av alla fordon i kommunen. Då utreds också behoven av olika fordonstyper och körsträckor i verksamheterna.

– Arbetet gör att vi effektiviserar hela vår fordonsflotta. Fordon som använts väldigt lite har kunnat ställas av eller kanske bytas ut mot cykel. Processen sker i nära dialog med alla förvaltningar och Lejonfastigheter som anlägger laddplatser. På så vis kan vi optimera fordonsflottan utifrån kostnader och verksamheternas behov, säger Linda.

Många förvaltningar oroas av höga kostnader för elbilar och laddningsstolpar i en tid av besparingskrav.

– Vi har gjort totalkostnadsanalyser och det blir i de flesta fall inte dyrare med elfordon! Besparingarna i drivmedelskostnader väger upp mot högre leasingkostnad och eventuella mindre hyrespåslag. Dessutom gör kommunen en långsiktig investering för framtiden genom att minska växthusgasutsläppen, konstaterar Linda.

Som vilken bil som helst
En fråga kring övergången till elbilar är hur bilarna är att köra. Christian Arrborn på Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen kör kommunens elbilar nästan dagligen sedan ett år tillbaka. Han är driftingenjör och arbetar med avtalskontroll hos markentreprenörerna i kommunen. Inom enheten finns två elbilar och två hybridbilar för längre sträckor och i beredskapssyfte.

– Jag upplever ingen skillnad alls att köra elbil. Det enda som var ovant i början var att komma ihåg att sätta bilen på laddning. Det fanns en oro i början – skulle man få en stöt i bilvätten? säger han och skrattar.

Efter en natts laddning kan bilarna köra cirka 25 mil sommartid, och cirka fem mil mindre under vintern. ■

” Kartläggning av alla fordon i kommunen gör att vi effektiviserar hela vår fordonsflotta. ”

Linda Malmén, hållbarhetschef i Linköpings kommun.

Exempel på fossilfria bränslen är ➡ biogas och el från förnybara källor.

Christian Arrborn, driftingenjör på Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen och Linda Malmén, hållbarhetschef i Linköpings kommun.

Till fossila bränslen räknas: kol, olja och gas

Det är organiska material som orsakar växthusgasutsläpp, hälsoproblem och tar lång tid för naturen att bryta ned.

Senast 2045
ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären.

Nya bilar och skåpbilar som säljs inom EU från och med 2035 får inte producera några koldioxidutsläpp.

” Vinsten satte verkligen Linköping på Europakartan. ”

Malin Ljung, utvecklingsstrateg på Linköpings kommun, ser fram emot möten människor emellan i innovationens tecken.

Borgmästaren Mikael Sanfridson, tillsammans med andra representanter från Linköping var på plats för att ta emot iCapital Award-priset i Marseille i november 2023.

Future Now Forum: Marcus Wandt och Christer Fuglesang om hur rymdforskning blir till nytta även på jorden

Den internationella konferensen Future Now Forum var höjdpunkten på året som Europas mest innovativa stad. Linköping fick dela med sig av sin innovationskraft och samtidigt få tillbaka inspiration från övriga Europa.

AI-genererad visionsbild för framtidsstaden.

Ett år som Europas mest innovativa stad

Text: Evelina Restrup Foto: Amir Tajik

Det har gått ett år sedan Linköping utsågs till Europas mest innovativa stad. Malin Ljung sammanfattar det gångna året och blickar samtidigt framåt.

Det har blivit dags för Linköping att lämna över priset till nästa vinnare av iCapital Awards, vilket innebär att Linköping har varit Europas mest innovativa stad i ett helt år. Malin Ljung, en av huvudpersonerna bakom tävlingsansökan, blickar tillbaka på det gångna året.

– Mitt stoltaste ögonblick är fortfarande när vi vann, men hela processen och allt arbete som hela tiden görs i olika delar i kommunen är det som imponerat mest. Jag tycker att vi har tagit ett stort steg framåt och breddat definitionen av innovation, säger Malin.

Future Now Forum

En av de viktigaste milstolparna under iCapital Awards var att hålla Future Now Forum – konferensen som Linköping lovade att anordna om man vann. Då gästades staden av både nationella och internationella gäster som ville se och lära av kommunen.

– Efter konferensen fick jag ett mejl av personen som är ansvarig för iCapital

Awards på EU kommissionen där han skrev ”Jag är verkligen stolt över att ha fått arbeta med er i år, alla era ansträngningar visar att jurymedlemmarna gjorde rätt när de valde Linköping till vinnare.” Då kände jag att vi verkligen har levt upp till priset vi fått, säger Malin stolt.

Vad händer nu?

Linköping fick 5,6 miljoner kronor i prispengar, varav 2 miljoner har använts under året, till exempel för att finansiera Future Now Forum. Resterande 3,6 miljoner kronor kommer att användas för att främja innovativ verksamhetsutveckling.

– Vi planerar att starta en iCapital innovationsfond för att stödja interna innovationsprojekt. Fonden riktar sig till olika förvaltningar inom kommunen som har projekt som kan bidra till innovation och utveckling. Planen är att öppna upp fonden för ansökningar hösten 2025, förklarar Malin.

Tar plats i Europa

Malin är nyligen hemkommen från

Dortmund. Som alum i tävlingen har Linköping nämligen blivit medlem i nätverket iCapital Alumni Network. Nätverket är till för samarbete och erfarenhetsutbyte mellan europeiska städer som vill driva innovation och utveckling.

– Vinsten satte verkligen Linköping på Europakartan, dessutom med en kvalitetsstämpel. Nu är tävlingen slut, men vi kommer alltid att vara Europas mest innovativa stad och innovationsarbetet fortsätter, säger Malin. ■

Elevhälsans insatser mot ungas ohälsa

Text & foto: Lhina Hansson

Enkätundersökningar till elever i Linköpings kommun visar en ökning av lättare till medelsvår oro och ångest, främst bland flickor. Samtidigt ökar skolfrånvaron. Nyckelfrågan i elevhälsoarbetet är att minska frånvaron genom att hitta orsaken och också se signaler på psykisk ohälsa tidigare.

En av de viktigaste faktorerna för att motverka psykisk ohälsa och utanförskap senare i livet är en avklarad skolgång. Därför är det så viktigt att elever som behöver stöd fångas upp av elevhälsans förebyggande arbete.

– Linköpings kommun ingår just nu i ett forskningsprojekt via universitetet under två år, med syftet att kartlägga och analysera närvaron i skolorna, och sedan ta fram tydligare rutiner och arbetssätt för skolverksamheterna.

Vi behöver även förbättra vår samverkan med andra aktörer och övriga vuxna som möter eleverna, säger Åsa Strömberg, elevhälsochef på Linköpings kommun.

Digitala medier skapar ohälsa
En orsak till psykisk ohälsa är när digitala medier stjälar tid från hälsofrämjande delar av livet som umgänge, motion och framförallt sömn. Risken för ångest- och depressionsdiagnoser fördubblas vid sömnbrist, och sedan 80-talet har andelen 15-åringar som sover för lite ökat från 10 till 60 procent.

– Vi har ett förändrat livsmönster med intensiva dagar och ett växande problem bland unga som vi vuxna behöver lära oss mer om, säger Åsa.

För flickor domineras medieanvändandet överlag av sociala medier, där studier visar att ouppnåeliga ideal och ensamkonsumtion kan skapa oro och ångest. I pojkars fall präglas användandet av spelande ihop med andra vilket minskar den utsattheten, men medför risk för beroende.

Oro och ångest ökar bland unga, vilket i sin tur ökar frånvaron i skolorna.

– Linköpings kommun har ett samarbete med Arts and hearts där Elevhälsan provar att utveckla ett material för att främja psykisk hälsa i en digital värld. Materialet heter Det syns inte. Vi har fantastiskt skicklig och engagerad personal ute i skolorna också. Det kommer att ge resultat, vi går åt rätt håll, avslutar Åsa. ■

Vad görs mer?

För att fokusera ännu mer på tidiga insatser förstärks nu gymnasiets elevhälsoarbete med fem miljoner kronor under 2025.

Folkhälsomyndigheten håller just nu på att undersöka kopplingen mellan hälsoeffekter och digitala medier bland barn och unga. Mer att läsa finns på Folkhälsomyndighetens webbplats.

Ett parkeringshus med en *fängslande* historia

Visste du att det finns rester av ett fängelse vid parkeringshuset Akilles? På Gröngatan kan du se spår av en fängelsemur och ett vaktorn.

Linköpings läns cellfängelse stod klart år 1846. Tidigare fanns fängelset i samma byggnad som gamla Rådhuset på Stora torget. När Rådhuset brann vid den stora branden på 1700-talet, flyttades fångarna till Linköpings slott. Byggnaden var ett lyft jämfört med cellerna på slottet. Förlagan var amerikansk, det så kallade Philadelphiasystemet, där varje fånge skulle ha egen cell för att få tid för eftertanke.

I Corren konstaterade man att *”tjuvarne komma att bo bra”* och fortsatte med att det är *”fördelaktigare, att vara tjuf i Sverige, än hederlig karl”*. I lokaltidningen kritiserades även meny i fängelset för att vara för generös.

Fängelset fungerade i en första omgång under åren 1846–1946. Det togs sedan åter i bruk 1957 för att stängas för gott 1966. Fängelsebyggnaden revs år 1969, men en del av muren sparades för eftervärlden. Bilderna kommer från länsfängelsets senare tid, innan det revs på 1960-talet. ■

1846

1946

1957

1966

1969

Vill du se fler nostalgibilder från Linköping? Kika in på www.digitaltmuseum.se/s-bl

Porträttet

Sjuksköterskan med hjärta för människor och igelkottar

Malin Möldener är sjuksköterska sedan tio år tillbaka och arbetar inom hemsjukvården i området Blandaren/Östgotagatan.

Resan inom vård och omsorg började redan vid 18-årsåldern. Sedan dess har hon arbetat såväl som vårdbiträde, personlig assistent och undersköterska innan sjuksköterskeexamen 2014.

Vad innebär ditt arbete och vad är det bästa med det?

– Det låter lite klyschigt, men att arbeta med någonting meningsfullt som gör positiv skillnad för andra människor är viktigt för mig. Dessutom är jobbet omväxlande med såväl administrativt arbete, som dokumentation och hantering av journaler, som praktiska arbetsuppgifter i form av såromläggningar, provtagningar och bedömningar. Sjuksköterskeyrket är både akademiskt och praktiskt. Hantverksskicklighet och klinisk blick går hand i hand med kunskap om olika sjukdomar, behandlingar och läkemedel.

Vilka egenskaper tycker du är viktigast för en sjuksköterska?

– Det är viktigt att ha humor, visa empati och att tycka om människor. Det är också viktigt att prioritera rätt och ha förmågan att vara nyfiken och flexibel; den ena dagen är inte den andra lik. Ytterligare egenskaper

som jag vill tillägga är ansvars-känsla, transparens, förmåga att samarbeta och sunt förnuft.

Kan du beskriva en situation där du kände dig extra stolt över ditt arbete?

– Jag var på hembesök hos en minderårig patient och skulle koppla på en infusion, men såg att patientens infart inte såg bra ut. Jag tog beslut om att lägga om infarten, och när jag lossade på förbandet såg man tydliga tecken på infektion. Jag ringde ett par samtal och patienten fick komma in till US och få infarten avlägsnad. Det kändes bra att ha tagit rätt beslut och fungera som en skyddande länk som i det här fallet kan ha förhindrat en svårare infektion som sepsis.

Om du inte var sjuksköterska, vad skulle du då jobba som?

– Jag skulle vilja jobba med djur, natur och miljövård. Framförallt skulle jag vilja hjälpa igelkottar eftersom de är rödlistade. De är så fina och det är jättejobbigt när naturen förstörs så igelkottarnas tillvaro blir sämre. ■

Text & foto: Amir Tajik

Malin Möldener

Namn: Malin Möldener

Ålder: 35 år

Fritid: Umgås med familjen, springtur i Rydskogen och yoga.

Superkraft: Har förmågan att få människan att upphöra med destruktivitet, våld och förstörelse av planeten, varandra, djuren och miljön och istället leva i symbios, respekt och vänlighet.